

ЗЛОЧИН У МИРОСАВЦИМА – ОПШТИНА ЛОПАРЕ 17.08. И 23.09.1992. ГОДИНЕ

ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ И ЕТНИЧКИ САСТАВ СТАНОВНИШТВА ЛОПАРА

Општина Лопаре се налази у сјевероисточном дијелу Босне и Херцеговине на падинама планине Мајевице. Општина је изразито брдског предјела са разуђеним селима. Због свог повољног геоморфолошког положаја она је транзитна између два центра ове регије, Тузле и Бијељине. Граничила се са општинама Тузла, Зворник, Калесија, Угљевик, Брчко и Бијељина. Површина општине износи 297,86 km². Општина је била састављена од 44 насељених мјеста: Бобетино Брдо, Бријест, Брезје, Брњик, Брусница, Бучје, Вакуф, Висори, Вукосавци, Велико Село, Вражићи, Козјак, Колимер, Коњиковићи, Корај, Кореташи, Косци, Лабуцка, Липовице, Лукавица, Лопаре, Лопаре Село, Мачковац, Милоно Село, Мртвица, Миросавци, Пељаве, Пирковци, Подгора, Потраш, Прибој, Пушковац, Пипери, Пукиш, Смиљевац, Тобут, Дријенча, Хумци, Миладићи, Шибосница, Челић, Јабланица, Нахвиоци, Ратковићи.

Географски положај општине Лопаре

Према резултатима пописа становништва из 1991. године у Лопарама је живјело 32.733 становника, националну структуру су чинили: Срби 18.404 (56,23%), муслимани 11.990 (36,63%), Хрвати 1.264 (3,86%) и остали 1.075 (3,28%). Срби су чинили већину у 31, муслимани у девет и Хрвати у два насеља.¹

Резултати пописа становништва 1991. године

Дејтонским мировним споразумом општина Лопаре се дијели на двије засебне општине и то општину Лопаре (РС) и општину Челић (ФБиХ). Западни дио општине Лопаре, који је доминантно насељен муслиманским и хрватским становништвом, постаје општина Челић. Насеља која су преполовљена са новонасталом општином Челић су: Брусница, Челић, Јабланица, Лопаре Село, Лукавица, Миросавци, Нахвиоци, Пипери, Пукиш, Ратковићи и Висори. Поред тога, дијелови Прибоја и Бријеста су припали општини Теочак (ФБиХ), дио Подгоре у општину Сапна (ФБиХ). Упоредо с тим, из општине Тузла су дијелови села Колимер, Коњиковићи, Косци и Потраш пребачени у општину Лопаре. Према резултатима пописа становништва из 2013. године у општини Лопаре живи 15.357 становника, националне

¹ Доступно на: <http://www.statistika.ba/?show=12&id=20320>, посјеђено 17.05.2021. године.

структуре: Срби 13.869 (90,3%), Бошњаци 1.371 (8,9%), Хрвати 50 (0,3%) и осталих 67 (0,4%).²

Село Миросавци се налази у сјеверном дијелу општине Лопаре. Површина Миросаваца износи 8,93 km². Према попису становништва из 1991. године, Миросавци су имали 522 становника. Национална структура је била сљедећа: Срби 487 (93,3%), муслимани 28 (5,4%), шест осталих и један Хрват. Послијератни попис из 2013. године пружа сљедеће податке: Миросавци имају 300 становника, од тога Срба 295 (98,3%), четири Бошњака (1,3%), и један Хрват (0,3%).³

*Географски положај села
Миросавци у општини Лопаре*

ОПИС ДОГАЂАЈА

Село Миросавци налази се на сјеверним ободима Мајевице. Окружено је селима Корај и Челић која су доминантно насељена муслиманским становништвом. Током Другог свјетског рата Миросавци су 27. новембра 1941. године нападнути од стране усташа из Челића и Кораја и том приликом је на локалитету Стара вода убијено 104 становника овог села. Усташе су тог дана заробиле 105 становника Миросаваца, од којих се само један успио спасити бјежањем. Међу убијеним највише је чланова породице Јовановић, чак 64 лица из ове породице је убијено. Само два Јовановића су успјела да се спасу и то Борко Јовановић који у тренутку напада усташа на Миросавце није био у селу и Милорад Јовановић који је једини успио побјећи са губилишта.

² Исто.

³ Исто.

Фреска новомученика Миросавачких у цркви Светог Сисоја Великог у Пукишу

Почетком рата у БиХ, 1992. године, Миросавци ће се поново наћи на удару муслиманских војних формација из Челића и Кораја. Као једино мјесто између ова два већински муслиманска села Миросавци су имали велики тактички значај јер би се заузимањем тог села Корај и Челић објединили, а то би у великој мјери представљало проблем припадницима ВРС, јер би тиме, са позиција из Кораја на сјеверу и Теочака на југу, Мајевица била стављена у полуокружење. Знајући то припадници ВРС су у прољеће 1992. године заузели село Корај. Међутим, у мјесецима након тога кроз разне међупросторе у линијама одбране диверзантске групе тзв. Армије БиХ су пролазиле иза леђа припадника ВРС и чинили злочине над српским борцима и цивилима.

Први такав случај десио се у Миросавцима 27. јуна 1992. године када је у засједи на путу Миросавци - Брезово Поље убијен Љубо Радовановић који је кренуо да обавља пољопривредне радове.

Милорад Крстић је био на дужности замјеника командира батаљона и 27. јуна 1992. године путем везе био је обавијештен о пуцњави у Миросавцима у рејону Баре те је позван да са својим војницима дође у помоћ. Он је учествовао у извлачењу тијела убијеног Љубе и његово свједочанство о призору који је затекао је наведено у Извјештају ЦЈБ Бијељина: „Са војним

камионом `ТАМ` на коме се налазио једноцијевац у помоћ је кренуо Крстић, Живан Рикановић, Симо Остојић, Ђоко Мићић и још неколицина бораца. Пошто је Крстићу било познато да линија на крају Миросаваца према Мртвици кроз Мртвичка поља, око 800 метара, није била покривена, у наведеном камиону су се опрезно кретали да не би налетјели на засједу муслиманске војске. На путу у Мртвичким пољима видјели су да стоји возило марке `ЛАДА`, бијеле боје, којем су пришли Крстић и Живан Рикановић и по приласку видјели тијело Љубе Радовановића, којег од раније познају и који је из села Бобетино Брдо. Тијело је било наслоњено на волан односно глава му је била наслоњена на волан. Љубо је у моменту погибије био обучен у кошуљу кратких рукава, на себи је имао панталоне, а на ногама патике. Тада су видјели да је Љубо мртав, те да је убијен тако што га је пресјекао рафал из ватреног оружја. Имао је рану негдје испод срца у облику руже. Крстић прецизира да у возилу није било никаквог оружја, те да је на предњем вјетробранском стаклу за брисачем возила стјао комад бијелог папира који је скинуо Живан Рикановић и на истом је писало `наплаћена плацарина`.⁴

Поред Крстића, свједочење о убиству Љубе Радовановића изнио је и Младен Радовановић који наводи да је Љубо био на одмору из јединице. Он је Љубино тијело видио када је доведено кући и потврдио је Крстићеве наводе да је у тренутку смрти Љубо био у цивилном одијелу, а уз то је додао да је „Љубо имао једну прострелну рану у предјелу стомака, а био му је лакат од једне руке разнесе тако да му је рука висила на кожи.“⁵

Друга диверзија припадника тзв. Армије БиХ десила се 22. јула 1992. године на локацији званој Гајеви, испод трафо станице, у Корају, на путу између Лопара и Челића.⁶ Тога дана је заробљен управник Елекстродистрибуције Бијељина Неђељко Панић док се кретао у службеном возилу према објектима електро-енергетске намјене које је требао да обиђе и изврши контролу истих. Након заробљавања, припадници тзв. Армије БиХ Панића одводе у Челић у подрум једне приватне куће, а на путу до Челића руке су му биле везане конопцем док су му том приликом одузели златни накит (прстен, бурму, наруквицу и ручни сат) и новац у износу од 40.000 динара и сва лична документа. „Ту у подруму куће, Панић наводи, дошао је командант јединице која га је заробила, Хусо Салиховић из Челића, који је наложио припадницима поменути јединице да му врате одузети златни накит и сат што су исти и учинили. Из подрума те куће истог дана одводе га у правцу Челића до једне шуме гдје је исти затекао још троје заробљених цивила, Милицу Мујановић⁷ из Кораја и два лица муслиманске националности. Један припадник тзв. Армије БиХ је мотрио на њих, а док су сједјели на ливади Панић је чуо пуцње на мјесту гдје је и он заробљен, а касније је чуо да је на том мјесту наишао камион којим је управљао Цвјетко Рикић звани Ђејо и да су припадници тзв. Армије БиХ отворили ватру и убили њега и његовог сувозача.“⁸

Како је Неђељко и навео тога дана су у засједи убијени припадници ВРС Цвјетко Рикић и Славко Лукић који су кренули да одвезу храну борцима на положајима одбране Миросаваца. Након

⁴ Извјештај, ЦЈБ Бијељина, број: 10-02/1-230-384/09, од 28.04.2009. године.

⁵ Исто.

⁶ Извјештај, ЦЈБ Бијељина, број: 10-02/1-230-174/09, од 25.07.2012. године.

⁷ Послије рата Милица се удала у Србију и данас се презива Милошевић.

⁸ Извјештај, ЦЈБ Бијељина, број: 10-02/1-230-174/09, од 31.03.2009. године.

ликвидације поменутих бораца, припадници тзв. Армије БиХ су као трофеј узели Цвјетков пиштољ.⁹

По заробљавању Неђељка и остале одводе у ПС Челић, а ту су Неђељка и Милицу везали лисицама и преко очију им ставили повез. Потом их одвозе у Вражиће у једну недовршену приватну кућу која је служила као ПС. Након саслушања у тој кући Неђељка је физички и психички малтретирао, тукао рукама и ногама у војничким ципелама у предјелу главе. Од тих удараца Неђељку је сломљен зуб и имао је крварење из лијевог уха. Исто батињање он је проживио и сутрадан, 23. јула 1992. године. Поред Неђељка и Милица Милошевић је прошла велику тортуру. Наиме, у вечерњим часовима 22. и 23. јула она је више пута силована од стране припадника тзв. Армије БиХ. Неђељко је све то могао да чује јер је Милица силована у просторији која се налазила изнад просторије у којој је Неђељко био затворен. Неђељко и Милица су 24. јула пребачени у Окружни затвор у Тузли гдје су били све до размјене 24. новембра 1992. године.¹⁰

О патњама кроз које је прошла у затворима у Вражићима и Тузли свједочила је и сама Милица Милошевић, наводећи да је први пут силована у Вражићима у горе наведеној кући у којој су били затворени. Силована је од стране четири припадника тзв. Армије БиХ. Прво су јој исцијепали сву одјећу са тијела затим су је полили водом док ју је један војник ударио палицом у предјелу кука десне ноге након чега је Милица имала оток на том дијелу тијела више од мјесец дана. Навела је и то да је силовање те вечери трајало око једног часа. Као посљедицу претрпљеног сексуалног и другог физичког злостављања у Вражићима и Тузли, Милица и данас има здравствених потешкоћа и тегоба.¹¹

На положајима одбране у Миросавцима је, 4. августа 1992. године, снајперским хицем убијен Саво Рикић. Све то као да је била увертира у нападе на Миросавце који ће услједити 17. августа и 23. септембра 1992. године.

У мјесту Гајеву у дијелу који се зове Пландиште, на међи села Корај и Миросавци, 17. августа 1992. године, диверзанти тзв. Армије БиХ заробили су Јована Митровића и Марка Лазаревића. Обојица заробљених били су мјештани Миросаваца који су били укључени у сеоске страже у Миросавцима. Наведеног дана њих двојица су вршили обилазак терена од Миросаваца према Корају пошто један дио територије није био покривен снагама ВРС. Битно је нагласити да су били одјевени у цивилну одјећу, а били су наоружани „ПАП“-овкама. Заробљеног Митровића и Лазаревића припадници тзв. Армије БиХ су тукли рукама и ногама, пушкама, резали и боли ножевима, кастрирали и на крају убили и оставили њихова масакрирана тијела на мјесту убиства.¹²

Као што су након убиства Цвјетка Рикића, припадници тзв. Армије БиХ узели његов пиштољ као трофеј, исто су урадили након убиства Марка Лазаревића узевши његов пиштољ.

⁹ Исто.

¹⁰ Исто.

¹¹ Извјештај, ЦБ Бијељина, број: 10-02/1-230-174/09, од 25.07.2012. године.

¹² Извјештај, ЦБ Бијељина, број: 10-02/1-230-298/13, од 04.06.2014. године.

Тијела Јована Митровића и Марка Лазаревића

Истог дана у засеоку Баре у Миросавцима у дијелу званом Рикићи на узвишењу Плазигуз у близини кућа Ристе Рикића и Љубомира Пантића убијен је припадник ВРС Славиша Марић. Претходно је у борби са припадницима тзв. Армије БиХ Славиша био рањен у обје ноге и као такав је ухваћен од стране припадника тзв. Армије БиХ. Славишу је убио његов школски друг из Челића пуцајући му у главу, а након тога му је одузео велики златни дукат који је Славиши поклонила мајка.¹³

Нови напад услиједио је 23. септембра 1992. године на Миросавце. Овог пута напад је извршен на три засеока Баре, Перишићи и Марићи. Припадници тзв. Армије БиХ успјели су да пробију линију одбране ВРС, односно чете Миросавци и батаљона 497. инжињеријског пука, као и то да продру до кућа у селу. У близини куће Цвијана Јањића убијен је Неђо Марић. Уочивши да су припадници тзв. Армије БиХ из Челића пробили линије одбране и да се приближавају кућама у селу Неђо је истрчао из Цвијанове куће, која је била команда чете Миросавци, и покушао да побјегне. Међутим, војници тзв. Армије БиХ рањавању Неђу у ногу, а потом су му пришли и тако рањеном механичким предметом ударили у главу или су пуцајући из непосредне близине из ватреног оружја у главу, разорили му на тај начин тјемени дио главе.¹⁴

Након убиства Неђе Марића испред куће припадници тзв. Армије БиХ су ушли у кућу Цвијана Јањића и у њој убили Лазара Поповића. Лазар Поповић је био припадник чете Пиперци, а критичног дана је рањен у засеоку Баре док је пружао отпор непријатељу, заједно са својим саборцем Миланом Миловановићем. Њих двојица су након рањавања превезени у команду у Марићима у кућу Цвијана Јањића. Муслимански војници када су ушли у кућу прво су одређеним оштрим предметом Милану Миловановићу засјекли подлактицу да би провјерили даје ли знаке живота, а након што Миловановић није реаговао онда су пришли Лазару Поповићу који је давао знаке живота и тврдим предметом га ударили у главу.¹⁵

Поред убиства наведених Срба, припадници тзв. Армије БиХ убили су и Миленка Перишића и Ратка Лазића. Око 16 часова, 23. септембра, на путној комуникацији Баре-Корај припадници тзв. Армије БиХ су заробили Перишића и Лазића. Они су их чекали у једном пропусту поред пута и када су Перишић и Лазић наишли војници тзв. Армије БиХ су искочили пред њих и под пријетњом оружјем их заробили. Одмах по заробљавању исте су разоружали и свели их са пута до поменутог пропуста гдје су их малтретирали ударајући их по цијелом тијелу рукама и ногама, а потом су их одвели до раскрснице путева Челић-Бар-Гајеви, у близини моста на ријеци Гњици у засеоку Баре, гдје су их убили, а мртва тијела однијели у Челић. Неколико дана касније тијела Миленка Перишића и Ратка Лазића су размијењена.¹⁶

Једна од свједока напада на Миросавце била је мајка убијеног Неђе, мјештанка тог села, Бојка Марић. Она је овако описала шта се десило тога дана: „Напад на наше село почео је око 11 часова, прије подне, сјећам се да је била сриједа. Село је било засутом граната, а мјештани села су

¹³ Исто.

¹⁴ Исто.

¹⁵ Исто.

¹⁶ Исто.

пружили отпор колико су могли. Међутим, пошто смо ми били слабо наоружани муслимани су упали у наше село и почели убијати затечене мјештани. Приликом овог напада убијен је мој син Неђо Марић, док је његов син, а мој унук, Борислав рањен. Тада је убијен и мој дјевер Душан Марић, а муслимани су му одсјекли главу.¹⁷

Истог дана у Миросавцима су заробљени Тихомир Петровић и Тешо Лазић. Они су одведени у Челић у подрум приватне куће Акифа Јустића у насељу Етиважа. Свакодневно су тучени од стране припадника тзв. Армије БиХ како у подруму наведене куће тако и у њеном дворишту. Поред физичког малтретирања Петровић и Лазић су били изложени и психичком малтретирању које се огледало у сталним пријетњама да ће их заклати, кастрирати итд. Због свега наведеног Тихомир Петровић је извршио самоубиство вјешањем у подруму наведене куће. Тешо Лазић је у логору у тој кући остао до 4. октобра 1992. године када је заједно са мртвим тијелом Тихомира Петровића размијењен на локалитету између Лукавице и Пипера.¹⁸

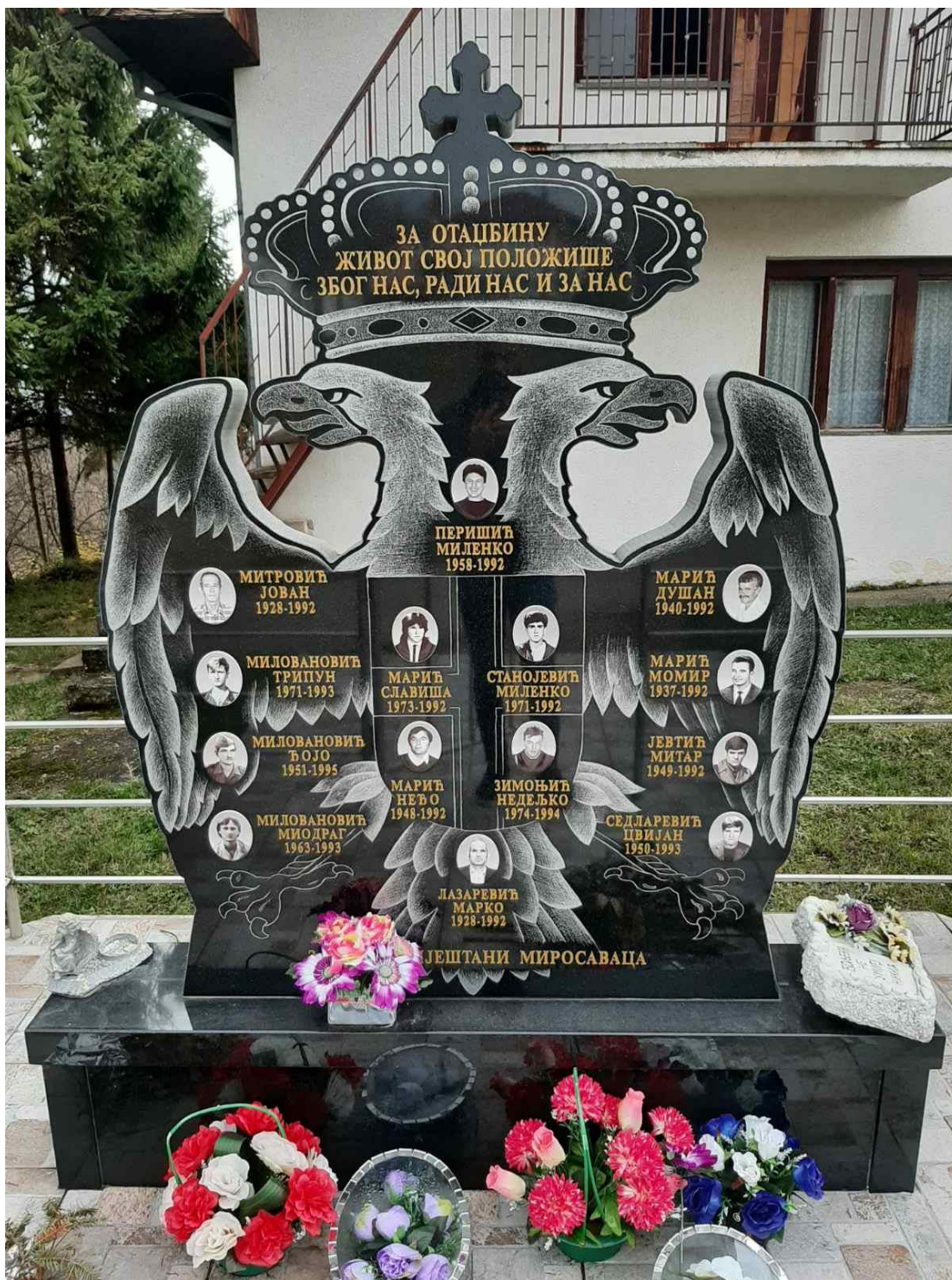
Укупно је у нападима 17. августа и 23. септембра 1992. године страдало 13 Срба. Осим злочина које су починили над заробљеним припадницима ВРС, војници тзв. Армије БиХ су опљачкали сву покретну имовину Срба из заселака Баре, Перишићи и Марићи, а непокретности су спалили и уништили. Интервентне јединице ВРС-а су одмах повратиле привремено изгубљене засеоке Миросаваца под своју контролу, али могућности за повратак цивила на своја огњишта до краја рата није остварен. Такође, након ових упада кроз небрањене међупросторе, припадника тзв. Армије БиХ, у Миросавце ВРС је додатно утврдила и ојачала линију одбране у овом дијелу мајевичког ратишта тако да до краја рата на овом простору више није било упада диверзаната тзв. Армије БиХ из Челића.

¹⁷ Записник о саслушању свједока Бојке Марић, Основни суд у Бањој Луци, број: Ки 238/96, од 02.09.1996. године.

¹⁸ Исто.

Спомен-плоча и чесма убијеним Србима из Миросаваца од стране Усташа у Другом свјетском рату

Споменик погинулим и убијеним борцима ВРС у Одбрамбено-отаџбинском рату из мјеста Миросавци (фотографисан 2021. године)

ЖРТВЕ

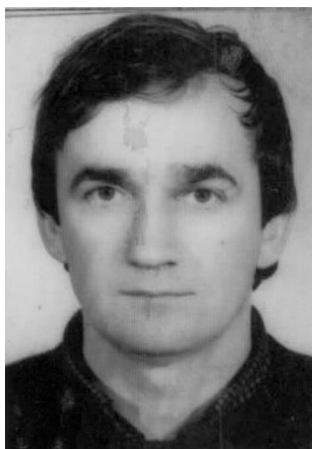
Према подацима Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица у засједи у Миросавцима, 27. јуна 1992. године убијен је Радовановић (Ђорђије) Љубо, ID: 38049, рођ. 1946. године.

У засједи у Корају, 22. јула 1992. године, убијени су Лукић (Цвијетин) Славко, ID: 37777, рођ. 1958. године и Рикић (Панто) Цвјетко, ID: 37788, рођ. 1952. године. Истог дана заробљени су Панић Неђељко, ID: 47322 и Мујановић (Александар) Милица, ID: 47365, рођ. 1944. године.

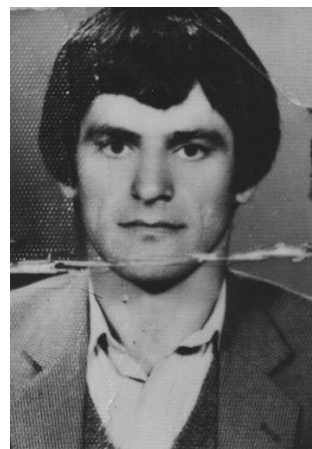
На одбрамбеним положајима у Миросавцима, 4. августа 1992. године, смртно је погођен снајперским хицем Рикић (Срећко) Саво, ID: 37805, рођ. 1937. године.

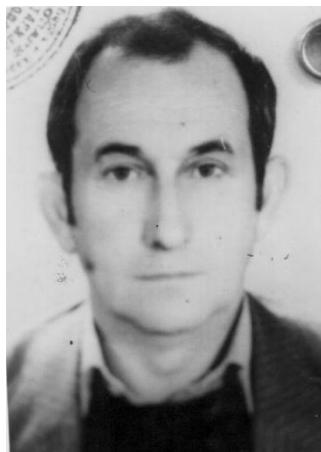
Љубо Радовановић

Славко Лукић

Цвјетко Рикић

Саво Рикић

Према подацима Центра, у нападима на Миросавце 17. августа и 23. септембра 1992. године, убијено је 13 лица српске националности.

Табела Смртно страдала лица српске националности у Миросавцима, 17. августа и 23. септембра 1992. године

РБ	ID ¹⁹	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
1.	38112	Лазаревић	Радо	Марко	1928.	17.08.1992.	
2.	30949	Лазих	Цвијетин	Ратко	1941.	23.09.1992.	Заробљен 23. септембра 1992. године на путу Баре-Корај након чега је одведен до моста на ријеци Гњици у засеоку Баре, Миросавци, гдје је убијен након тешког мучења. Тијело размијењено након неколико дана.
3.	38432	Марић	Цвијан	Душан	1940.	23.09.1992.	
4.	38221	Марић	Борко	Неђо	1947.	23.09.1992.	
5.	38223	Марић	Војислав	Славиша	1973.	17.08.1992.	
6.	35945	Миловановић	Недјељко	Милан	1963.	23.09.1992.	Рањен 23. септембра 1992. године у Миросавцима у засеоку Баре. Одатле је превезен у команду у заселак Марићи гдје га је и убила диверзантска група тзв. Армије БиХ.
7.	38637	Митровић	Пајо	Јован	1928.	17.08.1992.	
8.	38009	Перишић	Љубо	Миленко	1958.	23.09.1992.	Заробљен 23. септембра 1992. године у засеоку Баре у Миросавцима од стране диверзантске групе тзв. Армије БиХ. Исти су га злостављали и на крају убили исти дан. Тијело размијењено неколико дана касније.
9.	35939	Поповић	Лазар	Лазар	1959.	23.09.1992.	Рањен 23. септембра 1992. године у

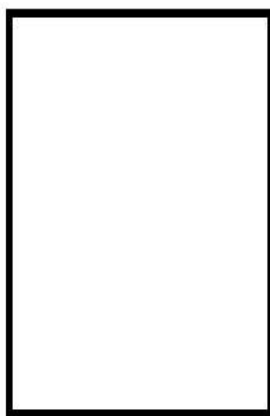
¹⁹ ID представља број под којим се жртва налази у електронској бази Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица.

РБ	ID ¹⁹	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
							Миросавцима у засеоку Баре. Одатле је превежен у команду у заселак Марићи гдје га је и убила диверзантска група тзв. Армије БиХ.
10.	35985	Радић	Неђо	Радивоје	1963.	23.09.1992.	
11.	38488	Спасојевић	Трипун	Обрад	1961.	23.09.1992.	
12.	38412	Спасојевић	Мићо	Цвјетко	1948.	23.09.1992.	Тијело пронађено 4. новембра 1992. године.
13.	37802	Тодоровић	Борислав	Боривоје	1966.	23.09.1992.	

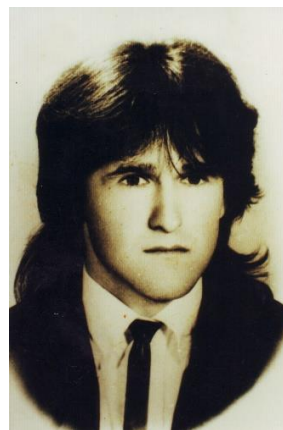
У борбама са непријатељским снагама, 23. септембра 1992. године, рањени су Крстић (Крсто) Неђо, ID: 52119, рођ. 1966. године, Пришић (Митар) Млађен, ID: 52123, рођ. 1946. године и Митровић (Милкан) Цвијан, ID: 52120, рођ. 1954. године. Истог дана је рањен и један цивил, мјештанин Миросаваца, Марић (Неђо) Борислав, ID: 48938.

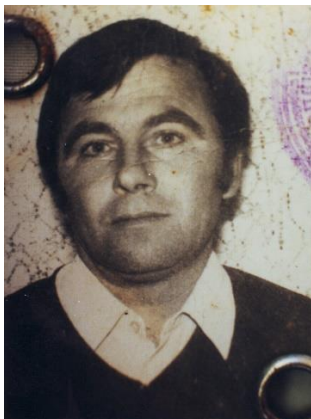
Марко Лазаревић

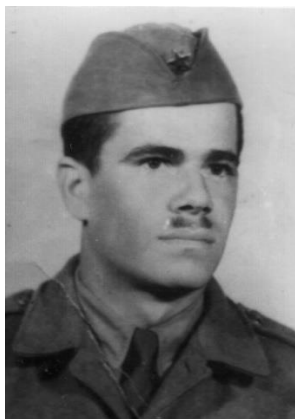
Ратко Лазућ

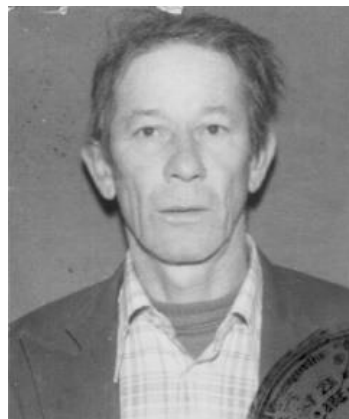
Славиша Марић

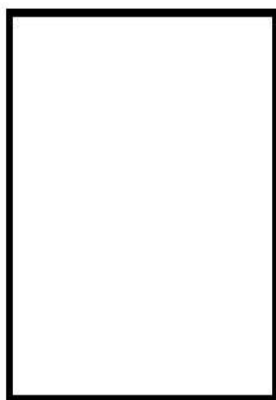
Неђо Марић

Душан Марић

Јован Митровић

Милан Миловановић

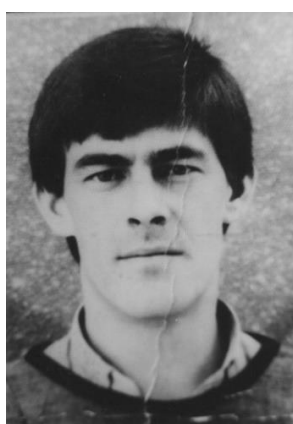
Лазар Поповић

Рађивоје Рађић

Цвјетко Спасојевић

Обрад Спасојевић

Боривоје Тодоровић

Поред наведених лица, 23. јула 1992. године заробљен је Петровић (Томо) Тихомир, ID: 38023, рођ. 1940. године. Одведен је у Челић у подрум приватне куће Атифа Јукића, у насељу Етиважа, гдје је након тешко мучења извршио самоубиство вјешањем 24. септембра 1992. године. Тијело размијењено 2. октобра 1992. године.

Тихомир Петровић

НЕПРИЈАТЕЉСКЕ ВОЈНЕ ФОРМАЦИЈЕ КОЈЕ СУ УЧЕСТВОВАЛЕ У НАПАДУ

У нападима на Миросавце, 17. августа и 23. септембра 1992. године учествовали су припадници диверзантске јединице ТО Челић, која ће касније ући у састав 208. брдске бригаде тзв. Армије БиХ. Приликом реорганизације тзв. Армије БиХ 208. бригада биће преименована у 254. славну брдску бригаду.

ПРАВОСУДНИ ПРОЦЕСИ

Иако је МУП Републике Српске поднио више извјештаја против лица која су починила злочин над припадницима Војске Републике Српске у Миросавцима, 17. августа и 23. септембра 1992. године, до данас није подигнута ниједна оптужница како пред Судом БиХ, тако ни пред ентитетским судовима.